

Mokslininkų ir tyrėjų mobilumas yra siektinas šiuolaikiškos mokslo ir studijų sistemos bruožas. Tačiau mokslininkų ir tyrėjų mobilumui Europos Sąjungoje bei trečiosiose šalyse vis dar išlieka nemažai kliūčių. Mobilių mokslininkų ir tyrėjų, taip pat ir jų šeimų narių migracijos politika, įdarbinimo bei socialinės apsaugos reglamentavimas skiriasi kiekvienoje valstybėje, todėl yra svarbu gauti išsamią, konkrečią ir patikimą informaciją apie valstybę, į kurią mokslininkas ar tyrėjas ketina atvykti dirbti ir kurioje gyvens su savo šeima.

Norint įsidarbinti užsienio šalyje, mokslininkui ar tyrėjui visų pirma reikalinga patikima informacija apie gyvenimą ir darbą toje šalyje. 2004-2005 m. Europos Komisijos iniciatyva buvo įkurtas Europos mokslininkų mobilumo centrų tinklas, kuris šiuo metu veikia 37 valstybėse. Šiose šalyse veikia daugiau negu 200 mokslininkų mobilumo centrų (*EURAXESS Service Centres*), kurių pagrindinė misija – teikti mobiliems mokslininkams ir tyrėjams praktinę informaciją, susijusią su tos šalies, į kurią atvykstama, teisine sistema, į(si)darbinimo, vizų, leidimų gyventi ir leidimų dirbti išdavimo klausimais, finansinės paramos iš tos valstybės institucijų ir fondų gavimo sąlygomis ir pan. Ši mokslininkams ar tyrėjams aktuali informacija apie kiekvieną Europos mokslininkų mobilumo centrų tinklui priklausančią valstybę yra lengvai randama EURAXESS tinklalapyje <http://ec.europa.eu/euraxess/>.

Pasitaiko atvejų, kai užsienio mokslininkams ir tyrėjams tam tikroje šalyje prireikia individualios pagalbos. Kaip teigia Kroatijos mokslininkų mobilumo centro Zagrebe atstovė Vesna Babaja, kartais neužtenka su užsienio mokslininku ar tyrėju susirašinėti elektroniniu paštu ar teikti informaciją telefonu: “Labai didelę laiko dalį mes skiriame asmeniškai pagelbėti mokslininkams, pavyzdžiui, palydėti juos į policijos komisariatų (migracijos skyrius) ar sveikatos priežiūros įstaigas ir padėti pildyti formas, nes labai dažnai tarnautojai tose įstaigose nekalba anglų ar kita užsienio kalba, todėl iškyla daug sunkumų pačiam užsienio mokslininkui. 2009 metais į EURAXESS centrą Zagrebe asmeninės-praktinės pagalbos kreipėsi 25 mokslininkai, o iš viso per metus teko atsakyti į beveik šimtą mokslininkus dominusių klausimų. Tenka pastebėti, jog mobilių mokslininkų skaičius auga, ir EURAXESS mokslininkų mobilumo centrų vaidmuo dar labiau sustiprėja, kadangi jau pirmaisiais 2010 metų mėnesiais į mus kreipėsi beveik penkiasdešimt mokslininkų (daugiau nei pusė jų – atvykstantys).”

Mokslininkų mobilumo centrai visose tinklui priklausančiose valstybėse įkurti skirtingose institucijose. Vienose šalyse centrai įkurti mokslo tarybose (Norvegijos Karalystė), mokslo akademijose (Čekijos Respublika), kiti – ministerijose (Izraelis), įvairiuose mokslinius tyrimus finansuojančiuose fonduose (Estija, Ispanijos Karalystė, Portugalija, Vokietijos Federacinė Respublika, Vengrija), ir pan. Mokslininkų mobilumo centrai šalyje gali turėti atstovus universitetuose, agentūrose, mokslinių tyrimų institutuose, kur įdarbinami mokslininkai ir tyrėjai iš užsienio arba kur būtina užtikrinti, kad mobilus mokslininkas ar tyrėjas gautų tinkamą informaciją ir pagalbą įsidarbinant ir integruojantis toje valstybėje. Tokiu būdu EURAXESS iniciatyvos tikslai yra efektyviau pasiekiami ir labiau priartėjama prie pačių mobilių mokslininkų bei tyrėjų, kuriems kartu su šeimomis EURAXESS komanda padės sprendžiant apsigyvenimo, įsidarbinimo, integracijos šalyje klausimus iki pat įsikūrimo kitoje šalyje momento.

Lietuvos mokslininkų mobilumo centras, įkurtas Studijų kokybės vertinimo centre, ne tik teikia praktinę informaciją finansinės paramos, stipendijų, užsienio mokslininkų ir tyrėjų įdarbinimo klausimais, bet ir organizuoja informacinius renginius mokslininkams, tyrėjams, doktorantams, mokslo ir studijų institucijų administracijos darbuotojams, mokslo politikos koordinatoriams ir formuotojams. Aktyviai bendradarbiaujama su Lietuvos universitetais, mokslinių tyrimų institutais, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos mokslo taryba, Švietimo mainų paramos fondu, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra ir kitomis institucijomis. Lietuvos mokslininkų mobilumo centro prižiūrimame tinklalapyje www.euraxess.lt mokslininkai ir tyrėjai, mokslo ir studijų institucijos, privačios mokslinius tyrimus atliekančios kompanijos gali rasti informacijos apie aktualius renginius, darbo skelbimus mokslininkams ir tyrėjams Lietuvoje bei užsienio valstybėse, mokslinių tyrimų bei stažučių finansavimo galimybes ir kt.

EURAXESS tinklo teikiamos paslaugos yra **nemokamos**.

Naudingos nuorodos:

Europos mokslininkų mobilumo portalas EURAXESS

<http://ec.europa.eu/euraxess>

EURAXESS Services

<http://ec.europa.eu/euraxess/services>

Lietuvos mokslininkų mobilumo centras

<http://www.euraxess.lt>

